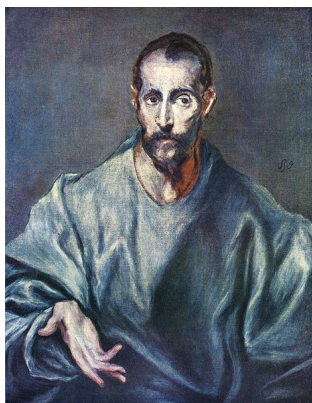

Betszaidában született. Az Egyház hagyományában az „idősebb” nevet kapta, hogy megkülönböztessék a Szent Fülöppel együtt ünnepelt „fiatalabb” Jakabtól, az „Úr testvérétől”. Zebedeus és Szalome fia, Szent János evangélista bátyja.

Apja mesterségét örököelve halász volt. A 28. év tavaszán vagy nyarán, amikor Jézus a Genezáreti tó partján járva kezdte egyenként meghívni apostolait, miután meghívta Pétert és Andrást, „folytatva útját megpillantott két másik testvért is, Zebedeus fiát, Jakabot és testvérét, Jánost. Éppen hálójukat javították a bárkában apjukkal, Zebedeussal. Őket is hívta. Rögtön otthagyták a bárkát apjukkal együtt és nyomába szegődtek” (Mt 4,21.22). Simon Péter és János mellett ő a harmadik, akinek az Úr különleges feladatot szánt. Simon a szikla, János a szeretett tanítvány, Jakab az első vértanú az apostolok közül. Ezért kiváltságos helyzetekben -- a színeváltozáskor, Jairus leányának feltámasztásakor és a Getszemáni kertben -- csak hármukat vette maga mellé Jézus.

Jakab egyébként robbanékony természetű volt. Szent Lukácstól tudjuk a következő esetet, amely mutatja, hogy Jakab tisztában volt azzal, hogy Jézus mennyire más mester, mint a farizeus írástudók. Amikor úton Jeruzsálem felé a samáriaiak az egyik faluban nem voltak hajlandók szállást adni Jézusnak Jakab az öccsével együtt felháborodva mondta: „Uram, ha akarod, lehívjuk az égből az Isten nyilát, hadd pusztítsa el őket!” Ezért nevezte el Jézus e két tanítványát Boanergesnek, ami annyit jelent: a mennydörgés fiai.

Az Evangéliumból azt is tudjuk, hogy Jakab milyen odaadással várta Isten országát. Szalome asszony a fiaival együtt odament Jézushoz és leborult előtte, hogy kérjen tőle valamit. Jézus megkérdezte tőle: Mit akarsz? -- Intézd úgy -- felelte --, hogy két fiam közül az egyik jobboldon, a másik baloldon üljön országodban. Jézus így válaszolt: Nem tudjátok, mit kértek. Ki tudjátok inni azt a kelyhet, amelyet majd én kiiszom? Ki tudjuk! -- felelték. Erre Jézus így folytatta: A kelyhemet ugyan kiisszátok, de hogy jobb és bal felől üljetek, ezt nincs hatalmamban megadni nektek. Az azokat illeti akiknek Atyám szánta. -- A többi tíz ennek hallatára megneheztelt a két testvérré. Jézus azonban odahívta őket magához és így szólt hozzájuk: „Tudjátok, hogy akiket a világ urainak tartanak, zsarnokoskodnak a népeken, a hatalmasok meg a hatalmukat éreztetik velük. A ti körötökben ne így legyen. Hanem aki közületek nagyobb akar lenni, legyen a szolgátok, és aki első akar lenni, legyen a rabszolgátok. Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon és odaadja életét váltságul sokakért.

Jakabban jó talajba hullottak az Úr e szavai. Mestere halála után ő lett a jeruzsálemi egyház feje, s mint ilyen valóban ivott az Úr kelyhéből: amikor Heródes Agrippa király 41--42-ben az egyházra támadt, elsőként Jakabot ölette meg karddal. Ő lett az első vértanú az apostolok között.

Életében is sokaknak szolgált. Szent Pál tanúskodik arról, hogy megtérése után tizennégy évvel úgy ismerte meg őt, mint Péter és János mellett az Egyház „oszlopát” (Vö. Gal 2,1-10).

A középkor egyik leghíresebb búcsújáró helye Szent Jakab sírja volt a spanyolországi Compostellában. A 8. századtól él az a hagyomány az Egyházban, hogy Jakab a mai Spanyolországig eljutott missziós útján. Egy későbbi, 13--14. századi leírás még azt is tudja, hogy igehirdetésének nem volt sok foganatja, el is veszítette Jakab a kedvét, s akkor megjelent neki Zaragózában a Szűzanya és megvigasztalta. E hagyomány a breviáriumba is belekerült: „Jézus Krisztus mennybemenetele után Jakab Júdeában és Szamariában hirdette Jézus istenségét és sokakat elvezetett a keresztény hitre. Ezután Hispániába ment, ahol néhány embert Krisztushoz térített, akik közül később hetet Péter apostol püspökké szentelt és Hispániába rendelt.”

Jakab hispániai jelenléte ereklyéi átvitelének köszönhető. Az évet nem ismerjük, amikor Jakab földi maradványait Jeruzsálemből Hispániába vitték. A 9. századtól a hagyomány egyöntetűen vallja, hogy Jakab sírja Hispániában van. A legenda szerint a feledésbe ment sír helyét éjszaka csodálatos fény jelölte meg, s a megtalált sírt 800 óta egyre növekvő tisztelet vette körül. Először egy kis kápolnát építettek föléje, amit 899-ben III. Alfonz kibővített, de az arabok 997-ben lerombolták. Magát a sírt azonban megkímélték. 1075--1128 között épült az a bazilika, mely lényegében ma is áll. Szent Jakabot „Isten után a legjóságosabb és legerősebb pártfogónak” tisztelték. Érthető, hogy egész Európából zarándokoltak sírjához.